

Kooskõlastustabel

Esitaja/märkuse sisu	Märkuse/ettepaneku arvestamine / mittearvestamine
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit Täname Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu (ITL) kaasamise eest ehitusseadustiku, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi eelnõu), millega tagatakse Euroopa Liidu määruse (EL) 2024/1309 (edaspidi: GIA) nõuetekohane ja mõjus täitmine, menetlusse. Täname ka ITL-i varasemate ettepanekute arvestamise eest. Toetame teie samme selleks, et praegust regulatsiooni muuta, kuna kehtivad sidetaristu ehitamist ja taristu ühiskasutamist puudutavad sätted kehtivas ehitusseadustikus (EhS ptk 6¹) ei ole praktikas toimima hakanud. Oleme eelnõud analüüsinud ja esitame selle kohta järgmised seisukohad ja ettepanekud. I Seisukohad ja ettepanekud eelnõu kohta 1. Ehitusseadustiku 6¹ ptk kehtetuks tunnistamine ning selle mõju side kaasamisele teiste hoonete ja rajatiste ehitustegevusse Arvesse võttes eelnõu kohast plaani tunnistada kehtetuks EhS 6¹ peatükk seoses GIA otse kohaldumisega, peame vajalikuks Eesti ehitusalast tegevust koordineerivate EhS ja selle alla kuuluvate määruste täiendamist sideehitisi puudutavate sätetega. Eelkõige peame mõistlikuks ja vajalikuks täiendada EhS eraldiseisvate sätetega teiste avalik-õiguslike hoonete ja taristu ehitusprotsesse reguleerivate sätete juures, et nende ehitiste projekteerimise käigus mõeldaks läbi kohe ka sidega seotud lahendused. Sealhulgas peame vajalikuks lisada projekteerimisega seotud nõuetesse teiste taristu projekteerimise juurde andmete juurdepääsu tagamise	Ettepanek on võetud teadmiseks.

kohustuse sideettevõtetele. Lahendus peab toetama aktiivset sidetaristu kaasamist ehk vähemalt taristute ehitamisel (sideettevõtjatele teise taristu ehitusprojektide või projekteerimistingimuste kavandite arvamuse avaldamiseks saatmist). Vastasel korral on ehitusregister (EHR) liiga andmemahukas, et sealt üles leida konkreetse taristu või hoone ehitust, mille osas sideettevõtte võiks ise asjakohase taristu või hoone ehitamise leida ning sinna juurde oma juurdepääsutaotluse esitada (see oleks nagu nõela otsimine heinakuhjast).	
2. Väga suure läbilaskevõimega sidevõrgu kasutuselevõtmisele esitatavad nõuded Eelnõu § 1 punktiga 11 loetakse eelnõu § 1 punktiga 10 EhS-i lisatava paragrahvi 82¹ tekst lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2, mille kohaselt on viide EhS § 62 lõigete 1 ja 2 mittekohaldamise kohta eraldi punktidenä. Samas EhS § 62 ongi vaid 2 lõiget ja tegemist on kohaldamisalaga ehk sellega on hõlmatud ka kõik järgnev. Teeme ettepaneku analüüsida, kas lihtsam ja selgem oleks sätestada, et EhS 82¹ lg 2 ei kehti eriehitistele käesoleva seaduse § 62 mõistes. Selliselt oleks kaetud kõik eriehitised juba ilma lõikeid eraldi loetlemata), kuigi praktikas ei näe põhjust, miks need ühepereelamud või väiksemad hooned peaks välistama, sest enamasti vajavad sideühendust (optikat) ka need eriehitised ja ka ajutised ehitised (soojakud või moodulmajad).	Ettepanekut on osaliselt arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud.
3. Juurdepääsukohustusest keeldumine Eelnõu § 1 punkti 12 kohaselt täiendatakse EhS paragrahvi 82¹ lõigetega 3 ja 4, mille kohaselt on õigus keelduda andmetele juurdepääsukohustusest: 1) EhS § 62 lõigete 1 ja 2 eriehitistele 2) Riigikaitsele ja julgeolekuasutuste ehitistele ja riigipiiri taristutele. Teeme ettepaneku eelpool viidatud lihtsama viitamise põhimõtet kohaldada järgmiste ehitiste suhtes: 1) Eriebitised käesoleva seaduse EhS § 62 mõistes (mitte eraldi viide § 62 lõikele 1 ja 2) 2) riigikaitse ja julgeolekuasutuse ehitised ning riigipiiri taristu käesoleva seaduse 13.ptk mõistes.	Ettepanekut on osaliselt arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud. Viited eelnõus on korrastatud, kuid peavad siiski õigusselguse huvides olema eraldi.

See annab viite, milliseid ehitisi mõeldakse ning sättele viide võimaldab kergesti leida vastava eriregulatsiooni.	
4. Juurdepääs riigi või kohaliku omavalitsuse ehitisele Eelnõu § 1 punktiga 13 antakse sideettevõtjatele õiguse juurdepääsuks riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse omandis olevale ehitisele üldkasutatava elektroonilise side võrgu juurdepääsupunkti paigaldamiseks. ITL toetab selle sätte eesmärki. Siiski on meil sätte sõnastuse osas järgmised muutmisettepanekud: 1) Mõistmaks üheselt, et antud sättes ei mõelda ainult väikese levialaga traadita juurdepääsupunkte (Small Cell) vaid ka teisi sidevõrgu elemente ja seadmeid, siis teeme ettepaneku hetkel eelnõus juurdepääsupunktina sõnastatu täpsemalt lahti kirjutada. Teeme ettepaneku juurdepääsupunkti asemel kasutada järgmist loetelu: üldkasutatava elektroonilise side võrguelement, tugijaam, antenn, väikese levialaga traadita juurdepääsupunkt (small cell) ja muu vajalikke sideseade (edaspidi „mobiiltelefonivõrgu seade“). Lisaks teeme ettepaneku kirjutada eelnõu seletuskirjas need põhilised kasutusjuhud lahti. 2) EhS § 82² lõikega 2 antakse õiguse saada juurdepääsupunkti ehk meie ettepaneku kohaselt mobiiltelefonivõrgu seadme paigaldamise eest tasu, mis katab riigile või kohalikule omavalitsusüksusele selle paigaldamisega kaasnevad kulud. ITL-i pakutud sõnastusega saab selgelt olema kaetud mõlemad: paigaldamine/edasine kasutus ja selgelt välja toodud, et raha võib küsida üksnes kulude hüvitamiseks (mitte lisaks veel liitumistasu, üüri, renti vms ühekordset või püsitasu). Tänapäevases praktikas on sideseadmeid pindadele paigaldatud üürilepingute alusel ning probleemiks on olnud sideettevõtjalt püsitasuna liigkõrge üüri küsimine, millega on sideettevõtjad avalikelt pindadelt eemale tõrjutud. Seaduse muudatuse järgselt saab selgeks, millised kulud hüvitamisele kuuluvad. Meie poolt pakutud sõnastus aitab ennetada vaidlusi ja mitmeti tõlgendamisi ning aitab sellega kaasa ka EL-i gigabititaristu määruse eesmärkide täitmisele. b. lisada seletuskirja lause, et seadusmuudatuse järgselt võiksid	Ettepanekut on osaliselt arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud. Eelnõus on täpsustatud, mis seadmetele see nõue kohaldub, lisaks on täpsustatud kasutamisega seotud kulude hüvitamise korda. Eelnõu koostajad ei ole arvestanud ITLi ettepanekut § 82² lõike 5 täiendamise osas, kuna riigil ja kohalikul omavalitsusel on vaja tagada laiemad mobiiltelefonivõrgu aktiivseadme paigaldamisest keeldumise alused. Eelnõu § 82² eesmärk on sätestada sideettevõtja õigus pääseda juurde riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse omandis olevale ehitisele mobiiltelefonivõrgu aktiivseadme paigaldamiseks.

sideettevõtja poolt tasutavad ühekordsed kulud olla vastava ruumi seadmete asukohaks sobivaks kohandamise kulud (nt lisalukustus, lisa elektriliitumine vms) ning püsikulud (nt valvekulud, elektrikulud jms kommunaalkulud, mis kas üksnes selle seadme sinna paigaldamisega tekivad või mis kaasnevad proportsioonis hoones kasutava pinnaga). Sideseadmete jaoks pinna kasutada andmine ei saa olla ka GIA artikkel 4 (punktide a, b ja c) kohaselt riigi või kohaliku omavalitsuse jaoks eraldi tulu teenimise allikas.

3) Kuna GIA artikkel 3 (1) sätestab, et „*Võrguoperaatorid ja avaliku sektori asutused, kelle omandis või kontrolli all on füüsilise taristu, rahuldavad operaatori kirjaliku taotluse korral kõik põhjendatud taotlused, mis käsitlevad juurdepääsu sellele füüsilisele taristule õiglastel ja mõistlikel tingimustel ...*“ siis rõhutamaks asjaolu, et kõik põhjendatud taotlused tuleb rahuldada (eelnõu rõhutab liiga palju võimalust keelduda), teeme ettepaneku rõhutada Ehs § 82² lõikes 5, et keelduda saab üksnes selles sättes toodud alustel.

Arvestades ülaltoodut, on ITL-i ettepanek sõnastada eelnõu § 1 punktiga 13 Ehs-i lisatava § 82² lõiked 1-5 järgmiselt:

„§ 82² (1) Sideettevõtjal on õigus esitada elektrooniliselt ehitisregistri kaudu taotlus riigile või kohaliku omavalitsuse üksusele selleks, et saada õigus juurdepääsuks riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse omandis olevale ehitisele üldkasutatava elektroonilise side võrguelemendi, tugijaama, antenni, väikese levialaga traadita juurdepääsupunkti (small cell) ja muude vajalikke sideseadmete (edaspidi „mobiiltelefonivõrgu seade“) paigaldamiseks.

(2) Riigil või kohaliku omavalitsuse üksusel on mobiiltelefonivõrgu seadme paigaldamise ja edasise kasutamisega seoses õigus nõuda üksnes kaasnevate kulude hüvitamist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotlus peab sisaldama järgmist:

1) sideettevõtja kontaktandmed;

2) <u>mobiiltelefonivõrgu seadme paigaldamise asukoht, sealhulgas koordinaadid;</u> 3) <u>mobiiltelefonivõrgu seadme paigaldamise tehniline joonis.</u> (4) Riik või kohaliku omavalitsuse üksus otsustab <u>mobiiltelefonivõrgu seadme paigaldamise õiguse andmise kahe kuu jooksul sellekohase taotluse saamisest arvates. Otsused tehakse taotluste esitamise järjekorras.</u> (5) Riik või kohaliku omavalitsuse üksus võib keelduda <u>mobiiltelefonivõrgu seadme paigaldamise õiguse andmisest üksnes siis, kui:</u> 1) ehitis ei sobi tehniliselt või arhitektuurilt <u>mobiiltelefonivõrgu seadme paigaldamiseks;</u> 2) see ohustab inimese elu või tervist; 3) tegemist on käesoleva seadustiku § 62 lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud hoonega; 4) see ohustab riigi julgeolekut. “	
<u>II Ettepanekud eelnõu täiendamiseks ehk täiendavaks EhS muutmiseks</u> 1. Mõistete subjektidele arusaadavalt lahti kirjutamine Teeme ettepaneku täiendada kõigile GIA subjektidele määruses sätestatu arusaadavuse ja selgus tagamiseks GIA artikkel 2 lõike 1 punktis b toodud võrguoperaatorite loeteluga või lisada vastav näidisloetelu seletuskirja.	Ettepanekut on arvestatud. Seletuskirja on täiendatud.
2. Riigiteede projekteerimise ja ehitamise andmed Teeme ettepaneku tagada eelnõuga, et riigiteede projekteerimise ja ehitamise andmed peavad (mitte võivad) olema nähtavad ehitusregistris kuna see on ühtne teabepunkt gigabititaristu määruse kohaselt. Käesoleva eelnõuga samaaegselt menetletakse Kliimaministeeriumis ka ehitusseadustiku muutmise eelnõud (ehituseadustiku ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus), mille § 1 punkti 73 kohaselt kavandatakse järgmist muudatust: EhS paragrahv 91 lõikes 2 asendatakse tekstiosa "ei kohaldata" tekstiosaga "võib kohaldada". EhS § 91 lg 2 sätestab täna järgmist: „Tee ehitamisele, projekteerimisele, korrashoiule ja	Ettepanek on võetud teadmiseks. Projekteeritavate teede info avalikustatakse Transpordiameti kodulehel https://www.transpordiamet.ee/teehoiukava

<i>nendega seotud tegevustele ei kohaldata ehitisregistri kohta sätestatud.“</i> <i>Seega, teede osas see teave võib, aga ei ole EHR kaudu kättesaadav, nagu eelnõu seletuskirjast nähtub: „Kehtiva EhS-i § 61⁶ lõike 3 kohaselt teeb võrguvaldaja miinimumteabe kättesaadavaks kahe nädala jooksul taotluse esitamisest arvates. Gigabititaristu määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt tehakse taotletud teave proportsionaalsetel, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel tingimustel kättesaadavaks kümne tööpäeva jooksul alates teabele juurdepääsu taotluse kättesaamise kuupäevast.</i> <i>Määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt tehakse miinimumteave füüsilise taristuga seoses kavandatavate ehitustööde kohta ühtse teabepunkti kaudu kättesaadavaks niipea, kui teave järgmise kuue kuu jooksul kavandatavate ehitustööde kohta on võrguoperaatorile kättesaadav ning igal juhul ja loa vajalikkuse korral hiljemalt kaks kuud enne loataotluse esmakordset esitamist pädevatele asutustele. Nimetatud miinimumteave hõlmab vähemalt järgmist:</i> <i>• tööde geoviidetega asukoht ja liik;</i> <i>• asjaomase füüsilise taristu elemendid;</i> <i>• tööde eeldatav alguskuupäev ja kestus;</i> <i>• prognoositav kuupäev lõpliku projekti esitamiseks loa andmisega tegelevatele pädevatele asutustele, kui see on asjakohane;</i> <i>• kontaktpunkt.“</i> <i>Seega, kui tee ehitamisele EhS sätteid ei kohaldata ja menetlust viiakse läbi eraldiseisvalt, ei ole täidetud ka GIA nõuded, mis puudutavad teabe kättesaadavust side ehitamiseks.</i>	
3. Muud EhS ja planeerimiseaduse muudatused seoses sidetaristu ehitamisega Side ehitamist lihtsustamist ja kiirendamist võimaldava EhS ptk 6¹ kehtetuks tunnistamisest ja EL-i gigabititaristu määruse otsekohaldumisest on teadlikud ja huvitatud üksnes sideettevõtjad ise, mitte teiste taristute ehitajad või omajad. Seetõttu on äärmiselt oluline, et gigabititaristu määruse eesmärkide täitmiseks Eestis arvestatakse ka ITL-i ettepanekuid, mille esitasime 28.02.2025 kirjaga nr 5.1-1/11-1 Kiimaministeeriumile	Ettepanek on võetud teadmiseks.

ehitusseadustiku ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta, ja mille esitame peagi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile planeerimisseaduse kooskõlastamisel oleva planeerimisseaduse ja ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta. Meie ettepanekud toetavad teiste ehitiste ehitamisel side lahenduste peale mõtlemist, arvestamist ja ühist ehitamist (GIA eesmärk) ning kaitsevööndite võimalikult suures ulatuses kattumist (EhS § 70 lg 6). Põhjendus: praktikas ei ole sideehitisi käsitletud ei teede ega hoonete ehitusprotsessis ega nõuetes, mistõttu saab praktikas olema väga raske tagada, et kohalikud ehitajad, kes ehitavad teid või hooned, oleksid kursis GIA otsekohaldumisest ning sätetest. Kohalikud õigusaktid ei nõua sidega arvestamist projekteerimisel ega ehitusloa, kasutusloa menetluses. Hoone on võimalik projekteerida, ehitada ja kasutusloa saada ilma väga suure läbilaskevõimega sidevõrguta. Sama kehtib ka kõigi riigi ja KOV halduses olevate teede / transpordikoridoride kohta. Kindlasti on ka väga oluline GIA rakendamiseks arvestada ITL-i ettepanekuid ehitusseadustiku rakendusaktide kohta, mille esitasime samuti ülal viidatud kirjaga Kliimaministeeriumile. Peame väga oluliseks, et koos ehitusseadustiku muutmisega algatatakse ka vastavate määruste muutmise menetlus. Loodame, et leiate võimaluse ITL-i ettepanekuid arvestada. Oleme valmis neid ka täiendavalt selgitama.	
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Justiits- ja Digiministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust ehitusseadustiku, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu kohta, millega võetakse Eesti õigusesse üle gigabititaristu määrus. Oleme eelnõuga tutvunud ning järgnevalt esitame Kaubanduskoja kommentaarid: 1. Juurdepääsu tagamine riigi või kohaliku omavalitsuse ehitisele Eelnõu § 1 p 13 kohaselt lisatakse ehitusseadustiku uus paragrahv § 82², millega antakse sideettevõtjatele õigus juurde pääseda riigi ja	Ettepanekut ei ole arvestatud. Eelnõu koostajad ei ole arvestanud Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ettepanekut § 82² lõike 5 täiendamise osas, kuna riigil ja kohalikul omavalitsusel on vaja tagada laiemad mobiiltelefonivõrgu aktiivseadme paigaldamisest keeldumise alused. Eelnõu § 82² eesmärk on sätestada sideettevõtja õigus pääseda juurde riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse omandis olevale ehitisele mobiiltelefonivõrgu aktiivseadme paigaldamiseks.

kohaliku omavalitsuse üksuse omandis olevale ehitisele. Plaanitav ehitusseadustiku § 82² lg 5 sätestab, et „Riik või kohaliku omavalitsuse üksus võib keelduda juurdepääsupunkti paigaldamise õiguse andmisest, kui: 1) ehitis ei sobi tehniliselt või arhitektuurilt juurdepääsupunkti paigaldamiseks; 2) see ohustab inimese elu või tervist; 3) tegemist on käesoleva seadustiku § 62 lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud hoonega; 4) see ohustab riigi julgeolekut”.

Juhime tähelepanu, et Euroopa Liidu määruse (EL) 2024/13091 ehk gigabititaristu määruse artikkel 3 lõige 1 sätestab, et “Võrguoperaatorid ja avaliku sektori asutused, kelle omandis või kontrolli all on füüsiline taristu, **rahuldavad operaatori kirjaliku taotluse korral kõik põhjendatud taotlused**, mis käsitlevad juurdepääsu sellele füüsilisele taristule õiglastel ja mõistlikel tingimustel, sealhulgas hinda, et võtta kasutusele väga suure läbilaskevõimega võrkude elemendid või seotud vahendeid”.

Eeltulenevat arvestades sätestab määrus, et kõik kirjalikud taotlused tuleb põhjendatud juhul rahuldada, kuid käesolev eelnõu rõhutab liialt võimalusele keelduda õiguse andmisest. Leiame, et eelnõu § 1 p-s 13 sätestatud ehitusseadustiku § 82² lg 5 tuleks ümber sõnastada. Teeme ettepaneku sõnastada ehitusseadustiku § 82² lg 5 järgnevalt: „Riik või kohaliku omavalitsuse üksus võib keelduda juurdepääsupunkti paigaldamise õiguse andmisest **üksnes siis** kui: 1) ehitis ei sobi tehniliselt või arhitektuurilt juurdepääsupunkti paigaldamiseks; 2) see ohustab inimese elu või tervist; 3) tegemist on käesoleva seadustiku § 62 lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud hoonega; 4) see ohustab riigi julgeolekut”